

Bermen in De Zuid

Jelle van Dijk

Samen met deze aflevering van de Strandloper ontvangt u de folder *Bermen in De Zuid*. Deze folder is een gezamenlijk initiatief van wijkvereniging De Zuid en onze vereniging. Met deze folder hopen we te bereiken dat meer mensen de bijzondere plantengroei in de wegbermen van De Zuid gaan waarderen. Pas als die waardering breed gedragen wordt, kunnen maatregelen ter bescherming op steun rekenen.

Aandacht voor de bijzondere flora in de wegbermen van De Zuid is er bij kenners van de wilde flora al lange tijd. Die aandacht ging bij velen vooral uit naar één soort: de Blauwe bremraap. Voor deze zeldzame soort vormen de bermen in De Zuid een van de belangrijkste groeiplaatsen van Nederland. Met name de bermen van de Beethovenweg zijn bij veel floristen bekend. Zo kan het gebeuren dat je fotografen uit Arnhem en Utrecht in de berm bij villa Fidelio ziet liggen om een close-up van de Blauwe bremraap te maken.

De grote betekenis van de bermen in De Zuid bleek pas goed na mijn inventarisatie in de zomer van 2002. De resultaten hiervan verschenen in september 2002 in de Strandloper onder de titel "Rode-Lijstsoorten in Noordwijkse wegbermen". Behalve de eerder genoemde Blauwe bremraap bleken hier ook nog de volgende soorten van de Rode Lijst voor te komen: Grote tijm, Wondklaver en Rode ogentroost. Zou men ook naar de eerste Rode Lijst uit 1990 hebben gekeken dan konden aan dit lijstje nog worden toegevoegd: Stinkende ballote, Bitterkruidbremraap, Welriekende salomonszegel en Nachtsilene.

Om de bewoners van De Zuid meer bewust te maken van de bijzondere plantengroei in hun bermen organiseerde het bestuur van onze vereniging in juni 2003 een speciale avondwandeling door De Zuid. Hiervoor werd op alle adressen in De Zuid een schriftelijke uitnodiging bezorgd. Ruim 20 bewoners gaven gehoor aan de oproep. Tijdens deze geanimeerde rondwandeling wees een van deelnemers ons op een prachtige groeiplaats van de Pijpbloem langs de Beethovenweg. Van deze bijzondere soort was bij ons alleen een kleine groeiplaats in het Langeveld bekend.

De resultaten van genoemde inventarisatie werden ook ter beschikking gesteld aan de gemeentelijke afdeling Groen aan de Losplaatsweg. Afsproken werd dat in de maanden met optimale bloei (mei-juni-juli) niet gemaaid zou worden.

Bij het opstellen van het *Natuurbeleidsplan Natuurlijk Noordwijk* (door de raad goedgekeurd in mei 2006) kwamen de bermen van De Zuid ook nadrukkelijk in beeld. In het Natuurbeleidsplan is op pagina 47 te lezen: "*Het aanplanten van dennen op plaatsen waar de vegetatie fraai ontwikkeld is, is ongewenst. Bovendien moet er op worden toegezien dat bewoners de berm voor hun huis niet naar eigen goeddunken inrichten en onderhouden.*"

Het Natuurbeleidsplan leidde er toe dat de gemeente en het bestuur van wijkvereniging De Zuid om de tafel gingen zitten om over het onderhoud van de meest waardevolle delen te overleggen. Tijdens een wandeling door de wijk werden enkele stukken aangewezen die als proefstroken voor aangepast onderhoud zouden dienen.

De belangstelling voor de bijzondere bermflora was bij het bestuur van de

wijkvereniging inmiddels zo gegroeid dat mij in het najaar van 2008 werd gevraagd een inleiding over dit onderwerp op de jaarvergadering in Huis ter Duin te verzorgen. Omdat ik dat graag met een goede serie foto's wilde doen, werd afgesproken om dit onderwerp op de jaarvergadering van 11 november 2009 op de agenda te zetten.

Op deze jaarvergadering werd de presentatie over de bermflora zeer gewaardeerd en spoedig hierna werd de vraag gesteld of de kern van de presentatie in een folder of iets dergelijks kon worden vastgelegd. Gesprekken hierover tussen René Kuulkers (wijkvereniging De Zuid) en Jelle van Dijk (Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk) hebben tot de folder geleid die nu voor u ligt. Daarin zijn 12 planten- en 5 vogelsoorten afgebeeld en kort besproken. Daarbij gaat het niet alleen om de zeldzame Blauwe bremraap, maar ook om karakteristieke planten die op veel plaatsen in De Zuid te vinden zijn zoals Vingerhelmbloem en Winterpostelein. Een waardevolle toevoeging is de tekst die handelt over het ontstaan van deze bijzondere woonwijk.

Een opvallende plaats neemt het kaartje van De Zuid in met daarop aangegeven de waardevolle bermen. Gezegd moet worden dat het ene stuk veel meer plantensoorten herbergt dan het andere stuk. Dat komt voor een deel door de manier waarop de huiseigenaar met de gemeentelijke berm omgaat. Dat kan gaan om te intensief maaien, het inzaaien van gras, het planten van struiken of het verharderen ten behoeve van een extra parkeerplaats. In ieder geval hebben de met rood aangegeven bermen nog steeds de potentie om bij verantwoord beheer veel wilde planten een plaats te bieden.